

SOSYOLOJİ DE ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

ÜNİTE -4

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN OLUŞTURULMASI VE UYGUN YÖNTEM VE TEKNİKLERİN SEÇİLMESİ

Araştırma Türlerinin Sınıflandırılması : 3 tane

**** Kullanımlarına Göre Araştırmalar :**

- Teorik (temel) Araştırma :
- Pragmatik (faydacı –uygulamacı) Araştırma :

**** Amaçlarına Göre Araştırmalar :**

- Keşfedici Araştırma :
- Betimleyici Araştırma :
- Açıklayıcı Araştırma :

**** Odaklarına Zamana Göre Araştırmalar :**

- Kesitsel Araştırma :
- Boylamsal Araştırma :
- o Eğilim Araştırması :
- o Panel Araştırması :
- o Kohort Araştırması :

KULLANIMLARINA GÖRE ARAŞTIRMALAR : 2 TANE

1-Teorik Araştırmalar :

- Sosyal yaşam ıve ilişkilerdeki düzenlilikleri ortaya koymayı ya da bir sosyal olguyu derinlemesine incelemeyi amaçlar .
- Amaca yönelik araştırmalardır. Araştırmacının tamamen bilimsel merakına yöneliktir.
- İnsanın belirli bir konuda bilgisini artırmaya yöneliktir.
- Örnek olarak , bir hayvanın genetik yapısını ortaya koymak

2-Pragmatik Araştırmalar :

- Çeşitli toplumsal sorunların değerlendirilmesi, çözülmesi yada çözülmesine katkıda bulunulması amacıyla yönelik olarak yürütülür.

- Araştırmacı sorunun çözümü için bir adım atmaya hedefler.
- Örnek olarak, bir hastalığın nasıl ortadan kaldırılacağını keşfetmeye çalışmak.
- Kurt Levin tarafından geliştirilen bir diğer pragmatik Araştırma türü olan Eylem Araştırmaları, mevcut durumdaki problemi saptamak ve bunların ne tip eylemler ve politikalarla çözülebileceğini ortaya koymaktır. Eylem araştırmasını diğer araştırmalardan ayıran en temel özellik, süreklilik halinde olan devamlı tekrarlanan araştırmalar olmasıdır.

AMAÇLARINA GÖRE ARAŞTIRMALAR -2 TANE

1-Keşfedici Araştırmalar :

- Bir konuda herhangi bir konuda çalışma olmadığı, araştırmacının fazla bir bilgi sahibi olmadığı durumlarda yapılan araştırmalardır. Ön bilgi sağlamaya yöneliktir.
- Nicel yöntemle yürütülmeye uygun değildirler.
- Dezavantajı araştırma probleminin net olmaması ve küçük ve temsili olmayan örneklerle çalışılmasıdır.
- Veri toplama teknikleri olarak, Literatür Tarama – Uzmanlara Danışma / Vaka keşfi dir.

Keşfedici Araştırmacıların tercih edilmesine neden olan durumlar 3 tane

- Yapılan çalışmalar son derece az olması,
- Nitel bir çalışma yapmak için yeterli ön bilgiye sahip olmaması
- Önceden yapılmış olan çalışmaların bulgularının geçersiz olması

Keşfedici Araştırmaları Amaçları : 3 tane

- Araştırmacının konu ile ilgili merakını gidermek ve ön bilgiye sahip olmak
- Konu ile ilgili daha kapsamlı bir araştırma yapıp yapılamayacağı sınamak
- Sonraki araştırmalarda kullanılabilecek veri toplama araçları geliştirmek

2- Betimleyici Araştırmalar :

- İlgi duyulan konu ya da etkinliklerin bir betimlemesini tasvirini elde etmeyi amaçlayan araştırmalardır.
- Kim – Ne – Neden gibi çeşitli sorulara cevap arar.
- Keşfedici araştırmalardan daha sistematik ve daha yapısalıdır.
- Ortalama, sapma, yüzde gibi bilimsel istatistikler kullanılır.
- Probleme bağlı olarak hem nitel hem de nicel teknikler kullanılır.

- En önemli avantajı incelenen konunun tamamen doğal ortam içinde incelenmesidir.
- Örnek olarak Nüfus sayımları, doğum ve ölüm oranları, belirli bir ülkede endüstriyel büyüme oranının ya da çeşitli hastalıkların nüfus içinde dağılımı göstermeyi amaçlayan araştırmalardır.
- Betimleyici araştırmaların diğer bir türü de Karşılaştırmalı Araştırmalardır, sosyal bilimlerde farklı ülkelerin ya da kültürlerin belirli özellikler açısından karşılaştırılmasını amaçlayan araştırmalara denir.
- Karşılaştırmalı Araştırmanın diğer bir türü olan Karşılaştırmalı Tarihsel Araştırmalar dır, bunlar, toplumda var olan temel özelliklerin neler olduğu, büyük toplumsal dönüşümlerin ne şekilde gerçekleştiği gibi sorulara yanıt arayan araştırmalardır. Bu araştırmanın en büyük avantajı toplumsal gerçekliğin mikro ve makro düzeylerin birleştirmesine uygun olmasıdır.

Hipotez Oluşturmaya Yönelik Araştırmalar

- En sık kullanılan yöntem Gömülü Teori dir. Bu yöntemi diğer yöntemlerde ayıran en önemli özellik, veri toplayarak başlanması ve bu veriler kullanılarak bir teori geliştirilmesidir.

3-Açıklayıcı (Hipotez Sınamaya Yönelik) Araştırmalar

- Olgular arasında neden sonuç ilişkilerini ortaya koymaya çalışan ve nicel yöntemle yürütülen araştırmalardır
- Veri toplama yolu olarak, Deney- Yarı Deney- denetimli Gözlem – Yapılandırılmış Görüşme – Anket kullanılır.
- İki yada daha fazla değişken arasında ilişki hakkında , sınanmak üzere oluşturulmuş olan bir ifadeye hipotez denir.

ODAKLARINA ZAMANA GÖRE ARAŞTIRMALAR 2 TANE

1- Kesitsel Araştırmalar :

- Araştırma konusunun zamanda belirli bir noktadaki halini, yani bir kesitini inceleyen araştırmalardır.
- Örnek olarak Keşfedici ve Betimleyici araştırmalardır.
- Avantajı , daha kısa olması, ve maliyetinin düşük olmasıdır.

2- Boylamsal Araştırmalar :

- İncelenen konunun zaman içinde gelişimini ve en az iki kere tekrarlanan araştırmalardır.
- Psikoloji de , bireyin yaşam süresi boyunca gelişimini izlemek için,
- Sosyoloji de ise bireyin yaşamları boyunca ya da nesilleri boyunca deneyimledikleri yaşam olaylarını incelemek için kullanılır.
- Dezavantajı , uzun sürmesi ve maliyetinin yüksek olmasıdır.

- Boylamsal Araştırmaların 3 tane türü vardır.

Eğilim Araştırmaları :

- Sosyal bilimlerde en çok kullanılan Boylamsal Araştırma türü Eğilim Araştırmalarıdır.
- Belli bir araştırma evreninde zaman içinde meydana gelen değişimleri inceleyen araştırmalardır.
- Örnek olarak, 2000 yıllarda ankarada yapılan araştırmanın 2010 yılında tekrar yapılan araştırma sonucunda bu iki yıl arasındaki değişimi ifade eder. Burada yapılan araştırmada kiminle yapıldığı önemli değil. (bu önemli bir farktır çünkü panel araştırmalar arasındaki temel fark budur)

Panel Araştırmaları :

- Araştırmanın tekrarlandığı her seferinde, yani her ölçümde aynı örneklemden veri toplanan araştırmalardır.
- Örnek olarak, Kampanya başlamadan önce görüşülen kişilerle kampanya bittikten sonra da AYNI KİŞİLERLE tekrar görüşülürse bu panel araştırma olur. Esas olan aynı kişilerle görüşmektir.
- Dezavantajı , uzun sürmesi ve maliyetinin yüksek olmasıdır.

Kohort Araştırmalar

- Kuşak araştırması da denir. Belirli bir dönem içinde belirli bir özelliğe sahip olan yada belirli bir yaşam düzeyini paylaşmış olan kişilerin oluşturduğu gruba verilen addır.
- Yani aynı yılda , aynı ayda, aynı günde, aynı işte, aynı yılda ölmek , aynı yılda doğmak , emekli olmak vs vs)
- Panel araştırmalarda olduğu gibi aynı kişilerden toplanması gerekmez. Aynı gruba sahip olmaları yeterlidir.
- Araştırmacı burada tek bir kişiye değil, gruba odaklanır. Grubun yani Kohortun özelliklerini bir bütün olarak inceler.
- En önemli dezavantajı, çok uzun sürmesi, maliyetlerinin çok yüksek olması, araştırmaya katılanların ölüm, taşınma ya da kohort ta girmelerine neden olan özelliklerin değişmesi gibi çeşitli nedenlerle araştırma dışında kalması ve örneklem daralmasıdır.

UYGUN ARAŞTIRMA TÜRÜNÜN, YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİN SEÇİLMESİ

Araştırma Süreci (baştan sonra doğru sırasıyla)

- Araştırma Probleminin Belirlenmesi
- Araştırma Yöntem ve Tekniklerinin seçimi
- Örneklem Seçimi (Veri Toplama- Veri Analizi ve Rapor Yazımı)

ARAŞTIRMA KONUSU VE ARAŞTIRMA PROBLEMİ

- Araştırma Konusunun Seçilmesi :
 - o Konu seçilirken uygulanabilir olmasına dikkat etmek gerekir.
 - o Neyle ilgili bilgi toplamak istiyorum sorusunun cevabı bize konuyu gösterir.
 - o Konunun genişliği çok önemlidir. Dar olması gerekir. Konu özgün ve net olmalıdır.
- Araştırma Konusunun Daraltılması ve Araştırma Probleminin Oluşturulması
 - o Bu konu hakkında neyi bilmek istiyorum sorusu araştırma problemini gösterir.
 - o Araştırma problemi cevaplanabilir olmalıdır. Soru açık ve net şekilde ifade edilmeli, hiçbir açıdan muğlak olmamalıdır.
 - o Problem cümlesi soru cümlesi olarak yazılmalıdır. Konuyu tam olarak belirtmesi, konuya uygun olması ve konuyu sınırlayabilmesi gerekir.

Araştırma Problemi Oluşturulurken Sorulan Soru Türleri

1- Olgusal (Gerçeklere ilişkin) Sorular

- Amprik gerçeklere ilişkin sorular sorulur. Örnek En çok işlenen suç nedir ..

2- Karşılaştırmalı Sorular :

- Toplumda gözlemlenen sorunun, diğer toplumlarda gözlemlenip gözlemlenmediğine, çeşitli toplumlarda belirli sosyal olguların ne şekilde farklılaştığına yönelik sorulardır.
- Örnek Türkiye ile İngiltere arasındaki bir konunun karşılaştırılması gibi

3- Gelişimsel Sorular :

- Toplumların geçmişlerini ve bugünlerini de birbirleriyle kıyaslarlar.
- Örnek İlk hapishaneler nasıl ortaya çıkmıştır.

4- Teorik Sorular

- Toplumdaki olay ve olguların "neden " lerini ortaya çıkarmak için teorik sorular sorulur.

Literatür Taraması :

- Belirli bir konuda önceden yapılmış çalışmalarda elde edilmiş bilgilerin incelenmesi, önemli noktaların gözden geçirilmesi ve özetlenmesidir.

Literatür Taramasının Özellikleri

- Araştırma problemiyle doğrudan ilgili olmalı. Araştırma problemiyle ilgili çalışmaları içermeli.

- Akademik yayınlar içermelidir - Liste ve özetten oluşmamalıdır
- Bilinen ve bilinmeyen şeylerin ortaya çıkarılması gerekir
- Üzerinde uzlaşlamayan yani ihtilafli alanları gösterebilmeli
- Daha fazla araştırma gerektiren önemli sorular ortaya koyabilmelidir
- Yapılacak araştırmanın, araştırma konusuyla ilgili mevcut bilgileri zenginleştirebilmelidir.

VARSAYIM – ÖNERME- KAVRAM –İŞLEMSELLEŞTİRME – DEĞİŞKEN – HİPOTEZ

Varsayım (Sayıtlı) : Sınanmak üzere, oluşturulmamış , doğru olduğu kabul edilen yargılardır.

Kavram

- İnsanların dünyayı anlamak ve diğer insanlarla iletişim kurmak amacıyla kullandıkları terimlerdir .Kavram üzerinde bütün insanların uzlaşma sağlaması gerekmektedir. Herkes için aynı şeyi ifade etmelidir. Gereksiz yere yeni kavramlar geliştirilmemelidir

Önerme :

- İki ya da daha çok kavram arasındaki ilişki hakkındaki yargıyı ifade eden bir cümledir.
- Önermeyi hipotezden ayıran özellik, ampirik verilerle ölçülebilecek değişkenler değil, soyut kavramlar arasındaki ilişkiler hakkında ve teorik düzeyde olmasıdır.

İşlemselleştirme : Kavramaların ölçülebilir değişkenler haline getirilme sürecine denir

Değişken :

- Varlıklara göre farklı değerler alabilen özellik ya da durumdur. Davranışların herhangi bir görünüşü olarak ya da değişebilen bir koşul ve özelliktir.
- Nicel ve nitel özelliğe sahiptir.
- Kavramların varlığına ilişkin olgulara GÖSTERGE
- Göstergelerin ölçülebilir, bileşenlerine ise DEĞİŞKEN denir.

Hipotez (Denence)

- İki yada daha fazla değişken arasındaki ilişki hakkında doğrulanabilecek ya da yanlışlanabilecek olan ifadeye hipotez denir.
- Keşfedici ve betimleyici araştırmalarda hipotez kurulmaz
- Neden sonuç ilişkilerini ortaya koyan Açıklayıcı araştırmalarda , başka bir değişle hipotez sınamaya yönelik araştırmalarda kullanılır.

Hipotezin Özellikleri

- Sınanabilir olmalıdır – Kapsamı sınırlıdır – Araştırmaların problemi için yeterli bilgi elde edildikten sonra kurulmalıdır
- Doğrulanmış ve Genelleme ve kuramlarla çelişmemelidir.
- Gözlenebilir veriler üzerine kurulur. Kısa olarak ifade edilir.

Hipotezle ilgili bilgiler

- Hipotezde iki tür ilişki vardır. Bunlar karşılıklı değişken ve nedensel ilişkidir.
- İster karşılıklı ister nedensel olsun iki kavram arasında doğrudan veya dolaylı olabilir.
- Değişkenlerdeki değişim aynı yönde olursa pozitif yani olumlu, ters yönde olursa negatif yani olumsuz yönde ilişki olur.

ÜNİTE -5

ÖRNEKLEM SEÇİMİ VE ÖLÇÜM

ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEM

- Araştırma evreni, araştırma problemiyle ilgili olan herkesin, yani bütün evrenin araştırmaya dahil edilmesidir.
- Bütün evrenin araştırmaya dahil edildiği, yani gruptaki herkes hakkında bilgi toplandığı araştırmalara TAM SAYIM adı verilir. Doyma tekniği olarak da bilinir. Tam sayımda bir örneklem seçme süreci söz konusu değildir. Nüfus sayımları buna örnektir.
- Araştırmayı ilgilendiren grubun tümünden (araştırma evreninden), bu grubu temsil edecek bir alt küme (örneklem) seçilir
- Araştırma evreninden evreni temsil etmesi için seçilen örneklerden oluşan gruba ÖRNEKLEM adı verilir.
- Evreni temsil eden bir alt küme seçilmesi işlemine ise ÖRNEKLEM ya da ÖRNEKLEM SEÇİMİ adı verilir.
- Örneklem ilişkili bulguların evrene genelleme sürecine ÇIKARSAMA adı verilir.
- Ait olduğu evreni doğru bir şekilde temsil eden örneklem TEMSİLİ ÖRNEKLEM denir.

ÖRNEKLEM SEÇİM TEKNİKLERİ – 2 TANE

- Araştırmacının kasten belirli birimleri seçmediği, her biriminin örneklem girme şansının eşit olduğu tekniği olasılığa dayalı örneklem teknikleri denir
- Araştırmacının örneklem kimin gireceğine kendi yargısına dayanarak belirlediği olasılığa dayalı olmayan örneklem teknikleri denir.

Olasılığa Dayalı Örneklem Teknikleri Genel Bilgiler :

- Evrendeki herkesin eşit seçilme şansına sahip olduğu örneklemedir. En kesin yolu tesadüfi seçim yolunu kullanmaktır.
- Herkesin adının yer aldığı listeye Örneklem Çerçevesi adı verilir

Olasılığa Dayalı Örneklem Teknikleri 4 tane

- Basit Tesadüfi Örneklem (rastlantısal) :
 - o Bir örneklem çerçevesinin oluşturulduğu ve örneklem unsurlarının bu listeden tamamen tesadüfi yollarla seçildiği tekniktir.
- Sistemik Örneklem :
 - o Önce örneklem çerçevesi seçilir, evrendeki her birimi bir numara verilir. Sonra örneklem aralığı belirlenir. Örneklem aralığı; örneklemdeki birim sayısının evrendeki birim sayısına oranıdır.
- Tabakalı (Katmanlı) Örneklem :
 - o Araştırma evreninin tabakalara bölündüğü, sonra her tabakadan birim seçmek için basit tesadüfi ya da sistemik örneklem seçim tekniğinin kullanıldığı tekniktir. Örneklem hatalarını azaltarak daha yüksek bir temsil yeteneğine sahip örneklem oluşturmak için kullanılır. Bu tekniğin diğer tekniklerden ayıran özellik, örneklem seçilmeden önce evreni bazı alt tabakalara ayrılması ve örneklem girecek birimlerin bu tabakalardan seçilmesidir. Örneklem evrenin bütününden seçilmez. Bu örneklem iki Orantılı ve orantısız Tabakalı Örneklem diye iki şekilde yapılır .
 - o Orantısız Tabakalı Örneklem : Her tabakadan seçilecek örnek sayısı belirlenir, ve tabakaların evren içindeki oranına bakılmaksızın eşit sayıda örnek alınarak yapılır .
 - o Orantılı Tabakalı Örneklem : Evren tabakalara ayrılır, ancak her tabakadan o tabakanın evren içindeki yeriyile orantılı örnek seçilmesiyle yapılır.
- Küme (çok aşamalı) Örneklem:
 - o Çoğunlukla coğrafi alanlar için kullanılan, örneklemin önce kümeler arasından, sonra seçilen, kümelerin içindeki birimleri arasından tesadüfi olarak ve birden fazla aşamada seçildiği tekniktir.

Olasılığa Dayalı olmayan (Yargısal) Örneklem Teknikleri Genel Bilgiler

- Nitel araştırma tekniklerinde kullanılan tekniktir.
- Örnekler tesadüfi seçilmez, evrendeki herkesin örneklem seçilme şansı eşit değildir.

Olasılığa Dayalı olmayan (Yargısal) Örneklem Teknikleri 8 tane

- Gelişigüzel Örneklem:
 - o Araştırmacının örneklemini hiçbir ölçüt kullanmadan seçmesidir. Bir örneklem oluşturulma gerektiği konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı zamanlarda kullanılır.

- o Tv lerde sık sık görülen sokak röportajları örnektir.
- Kota Örnekleme:
 - o Önce örnekleme girecek olanların sahip olması gereken özelliklerin saptandığı, sonra her özelliğe sahip kaç kişinin seçileceğine ilişkin kotaların oluşturulduğu ve bu kota sayısı kadar birimin gelişigüzel örneklem seçim tekniğiyle seçildiği tekniktir. Pratik ve ekonomik bir tekniktir.
- Amaçsal Örnekleme :
 - o Evrenin özellikleri hakkındaki bilgiye dayanılarak ve araştırmanın amacına göre seçilir. Özellikle örneklem çerçevesinin belirli olmadığı ve araştırmacının evren hakkında bilgili olduğu durumlarda kullanılır.
- Kartopu (Zincirleme) Örnekleme :
 - o Evren hakkında bilgilerin eksik olduğu ve evreni oluşturan bireylere ulaşmanın zor olduğu durumlarda kullanılan tekniklerdir. Çok küçük gruptan başlayarak giderek artan sayıda örneğe ulaştığı için bu adı almıştır .
- Teorik (teorik doyma – ardışık) Örnekleme :
- Güdümlü Örnekleme :
 - o Araştırmanın amaçları doğrultusunda evreni temsil eden bir örneklem yerine güdümlü bir alt grubu yani evrenin bir kesimini seçer.
- Mekansal Örnekleme :
 - o Araştırma evreni hareketli durumdadır, ve evreni belirleyen sosyal olayın kendisidir.
- Aykırı Durum Örnekleme :
 - o Evreni temsil etmeyen alışılmadık, büyük ölçüde farklı aykırı olan örneklem seçilir. Budara amaç, normal örneklerin veremeyeceği ayrıntılı ve zengin bilgiyi elde etmek, böylece araştırma konusu hakkında çok boyutlu bir anlayışa ulaşmaktır.

ÖRNEKLEM BÜYÜKLÜĞÜNÜ BELİRLEMEDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Evrenin Niteliği : Evrende dağılım yarı yarıya olduğunda örneklem büyüklüğü en üst düzeyde çıkar.
- Aranacak özelliklerin evren içindeki dağılımı : araştırma konusunu evren içinde sık rastlanan özellikler oluşturuyorsa örneklem daha küçük, evrende seyrek rastlanan özellikler oluşturuyorsa örneklem daha büyüktür.
- Araştırma Olankları :
- Örneklem seçim tekniği :
- Hipotez Özelliği :

- Kabul edilebilecek hata payı ve Kesinlik derecesi : Örneklem ne kadar büyük ve ne kadar homojen (türdeş) olursa örneklem hatası da o kadar düşük olur. Araştırmada ne kadarlık bir örnekleme hatasının kabul edilebileceği önceden belirlenmelidir.
- Tahmin için istenen güven derecesi : Güven derecesi örneklem seçilmeden önce kararlaştırılması gerekir. Bir örneklemin yeterli olup olmadığı, ancak verilerin toplanması ve yapılan gözlemlerin gösterdiği dağılımın çözümlenmesi sonrasında standart hatanın ölçülmesi sonucunda anlaşılabilir .

ÖLÇÜM :

- Ölçme, Objeye ya da bireylere, bir özelliğe sahip oluş derecesini belirtmek için belirli kuralara uyularak sembolik değerler verme, rakamların atanması işlemidir
- Ölçüm ise ; Ölçme sonunda elde edilen değerdir.

Ölçme Düzeyleri Genel Bilgiler :

- Bir yapıyı alarak ona kuramsal, teorik bir tanım verme, onu soyutlama ve rafine etme işlemine de kavramsallaştırma adı verilir.
- Kavramların soyut düzeyden ampirik düzeye indirilmesine işlemselleştirme adı verilir. Ölçümün ilk aşamasıdır.

Ölçme Düzeyleri 4 tane :

- Nominal Düzeydeki Ölçekler :
 - o Birbirini karşılıklı olarak dışlanan ve ortak kapsayıcılık özelliğine sahip olan kategorilerden oluşur. Kadın ve erkek kategorileri örnektir.
- Ordinal Düzeydeki Ölçekler :
 - o Nominal Düzeydeki ölçekleri ile aynı fakat kategoriler arasında bir derecelendirme söz konusudur.
- Aralık Düzeydeki Ölçekler :
 - o Ordinal ölçekten en önemli farkı, değişkenlerin kategorileri arasındaki farkın kesin olarak belirli olması, yani her kategorinin diğer kategorilerle arasındaki eşit mesafe olmasıdır.
- Oran Düzeyindeki Ölçekler :
 - o Yukarıdaki üç tane ölçeklerin bütün özelliklerine sahip olan, buna ek olarak anlamlı bir sıfır noktasına sahiptir.

ÖLÇÜM HATALARI Genel Bilgiler :

Ölçüm Hataları 2 tür hataya neden olur

- Sistematik Hata : Ölçüm sürecini sürekli aynı yönde etkileyen ve kaynaklar yeterince denetlenmediği için meydana gelir. Örnek olarak bir öğretmenin bütün öğrencilerine 5 puan fazla vermesi gibi
- Tesadüfü Hata : Şansa bağlı olarak ölçmeden ölçmeye değişen ve denetlenmesi olanaksız olduğu için her ölçümde meydana gelebilecek hatalardır. Örnek , Bir öğretmenin sadece erkek öğrencilerine fazladan 5 puan vermesi gibi .

Araştırmaya Bağlı Olmayan Hatalar :

- Sosyal Tarih Olaylarından : Afetler
- Kişisel Tarih Olaylarından : Cevaplayıcıların ölümü, evlenmesi ya da işini kaybetmesi
- Doğal Olgunlaştırma : Cevaplayıcıların üzerindeki etkisini zamanla kaybetmesi
- Kültürel Faktörler :

GÜVENİRLİK

- Güvenirlik ve geçerlik , Nicel araştırmalarda aranan özelliktir.

NİCEL ARAŞTIRMALARDA GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK

Güvenirlik : Ölçümün tekrar tekrar yapılması sonucunda benzer, tutarlı sonuçların elde edilmesini ifade eder.

Güvenirlik Türleri

- Kararlılık Güvenirliği :
 - o Aynı örnekleme farklı zamanlarda uygulandığı aynı ölçümlerin elde edilmesidir. Test- Tekrar Test ile ölçülür
- Temsil Güvenirliği :
 - o Farklı örneklere uygulandığında aynı sonuçların elde edilmesi, Altnüfus ile ölçülür .
- Eşdeğerlik Güvenirliği :
 - o Ölçüm aracında bulunan iki ya da daha fazla göstergenin ölçmeye çalıştığı şeyi birbirleriyle tutarlı bir şekilde ölçmesi denir. Yarıya bölme ile ölçülür.

Güvenirliği Yükseltme Yolları :

- Bir ölçümün bir değişkeni ölçmesi sağlanmalıdır.
- Ölçümler mümkün olduğunca kesin bir şekilde yapılmalı.
- Ölçüm aracı geliştirilir ve güvenirlik artırılır

- Aynı duruma ilişkin birden fazla soru sorulabilir.

GEÇERLİK

- Bir araştırmada elde edilen sonuçların geçerliği üç açıdan değerlendirilir. Üç geçerlik türü vardır.
 - o Ölçüt Geçerliği : Bir ölçüm aracının ölçmeyi amaçladığı şeyi ölçmesidir.
 - o İç Geçerlik (Mantıksal) : ölçmek istediği özelliği bir başka özellikle karıştırmadan doğru bir şekilde ölçmesidir.
 - o Dış Geçerlik : Bir araştırmadan elde edilen sonuçların başka insanlara ve diğer bağlamlara ne derece genellenebileceğini ifade eder ..

NİTEL ARAŞTIRMALARDA GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK

- Lincoln ve Guba ya göre nitel araştırmaların doğruluğu, nicel araştırmalardaki güvenilirlik kavramı yerine Güven Duyulabilirlik kavramı ile açıklanmaktadır.
- Güven duyulabilirlik koşulunun yerine getirilmesi için araştırmacının uyması gerekenler ,
 - o İnanırlık : Nicel karşılığı İç Geçerlik
 - o Aktarılabirlik : Nicel Karşılığı Dış Geçerlik
 - o Güvenilirlik-istinat : : Nicel Karşılığı Güvenirlik
 - o Doğrulanabilirlik : Nicel Karşılığı Nesnellik

ÜNİTE -6

SOSYOLOJİK ARAŞTIRMALARDA VERİ ÇÖZÜMLEMESİ VE BULGULARIN YORUMLAMASI

Genel Bilgiler :

- Nominal ve Ordinal Ölçekte yanıt kategorileri kullanan değişkenlerin betimlenmesi Frekans dağılımı kullanılarak yapılır.
- Aritmetik ortalama, Mod ve Standart Sapma özgün çalışmalarda en sık kullanılan istatistiklerdir.
- Çapraz Tablo, iki değişkenin yanıt kategorilerinin frekans ve yüzde dağılımını veren istatistiktir.
- Etkiyi yaratan değişkene Bağımsız Değişken, Etkilenen Değişkene Bağımlı Değişken denir.
- İki değişken arasındaki ilişkinin varlığını test için Kay Kare kullanılır
- Şiddetini ölçmek için eğer hipotezde önerilen ilişki türü karşılıklı değişen ilişki ise Gamma istatistikleri kullanılır.

- Nedensel ilişki ise Somer's d istatistikleri kullanılır.
- Aralık ya da oran ölçeğindeki iki değişken arasındaki ilişkinin yönü ve şiddeti hakkındaki bilgi veren istatistik Korelasyondur.

NİTEL VERİ ÇÖZÜMLEME VE YORUMLAMA SÜRECİ

Genel Bilgiler :

- Niteliksel çözümlemede verilerin sınıflandırılması, yeniden düzenlenmesi ve gereksiz olanların elenmesine Veri Ayıklama denir
- Metin içinde okuyucuya yararlanılan kaynakların tanıtılmasına Atıfta Bulunma denir.

3 Aşamada gerçekleşir

- Betimsel Çözümleme : Araştırmada elde edilen verilerin kendileri ön plandadır. Bu yüzden katılımcıların kendi ifadelerini doğrudan alıntı yapar. Ne sorusuna yanıt verir. Betimlemenin içermesin gereken üç öğe bulunur. Bağlamlar, Niyetler, Süreçler .
- Sistemik Çözümleme : Verilerin kategorileri ve bulunan temalar ön plandadır. Verileri sınıflandırılarak parçalara ayrılır. Neden ve Nasıl sorularına yanıt verir. İki aşaması bulunur, Sınıflandırma ve İlişkilendirme dir.
- Yorumlama Çözümleme : Anlam ön plandadır. Araştırmacının, elde edilen verileri, temaları ve bunlar arasındaki ilişkileri kendi bağlamları içinde yorumlamasını içerir. Gözlemlenenler ne anlama geliyor sorusuna yanıt verir.

Nitel Verilerde Kodlama :

- Kodlanacak olan veri bölümleri sözcük olabildiği gibi cümleler ya da paragraflar da olabilir.
- Nitel araştırmalarda kodlama bilgisayar programları ile yapılabileceği gibi araştırmacı, kodlamayı kendisi de yapabilir
- Kodlama bazen bir kelime, bazen bir cümle düzeyinde olabilir. Araştırmacının yapmak istediği çözümlemenin yapısına göre değişiklik gösterebilir.

Niteliksel Araştırmaların Çözümleme Yolları :

- İçerik Çözümlemesi : Metin içindeki söylem ve birimlerin sistemik olarak sayılması ve sınıflandırılmasıdır.
- Öykü Çözümlemesi : Hangi öykülerin nasıl anlatıldığını anlamaya çalışır.
- Konuşma Çözümlemesi : Gündelik konuşmalarda insanların sosyal gerçekliği ve düzeni nasıl oluşturduğunu anlamaya çalışır.
- Söylem Çözümlemesi : Sosyal gerçekliğin tanımlayıcısı ve oluşturucusu olarak dilin çözümlenmesidir.

Nitel Araştırma Raporlarında Dikkat Edilmesi Gerekenler :

- Akla Yatkinlik :
- Bireylerin Deneyimlerine Uygunluk :
- İnandırıcılık :
- Önem :
- Okunurluk :

BULGULARIN SUNUMU VE ARAŞTIRMA RAPORUNUN YAZIMI

Rapor Yazılmadan Önce Dikkate Alınması Gereken Ögeler :

- Okuyucu Kitlesi :
- Araştırmacının Amacı:
- Araştırma Raporunun Formatı :
- Yazım Tarzı :
- Araştırma Raporunun içerik düzenlemesi :
- Etik Sorumluluk :

Araştırma Raporunun İçeriği :

- Başlık- Özet – Giriş – Yöntem – Bulgular – Tartışma – Sonuç